

WOŁONTARIAT I KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

SZKOLENIE W RAMACH PROJEKTU „AKTYWNE SZCZYTNO - OD PRZEDSZKOŁA DO SENIORA”

koordynowanego przez stowarzyszenie
NASZA SZCZYCIEŃSKA ZIEMIA

Dofinansowano ze środków Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014 - 2020

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

POZNAJMY SIĘ!!!

Jestem...

Zajmuję, zajmowałem/ła się...

Moje pasje to...

Moja ulubiona/nielubiana potrawa to...

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

PROGRAM SZKOLENIA

1. Terminologia wolontariatu, pojęcia i definicje
2. Historia wolontariatu
3. Formalno - prawne zasady działania wolontariatu
4. Rodzaje wolontariatu
5. Senior jako wolontariusz
6. Motywacja w wolontariacie
7. Wolontariusz jako animator społeczny
8. Komunikacja społeczna
9. Źródła finansowania wolontariatu
10. Omówienie elementów projektu i wybór kierunków działań

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

TERMINOLOGIA WOŁONTARIATU

POJĘCIA I DEFINICJE

Ćwiczenie

Pomyśl, z czym Ci się kojarzy wolontariat?

.....

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

TERMINOLOGIA WOLONTARIATU

POJĘCIA I DEFINICJE

Wolontariat (łac. Voluntarius – dobrowolny) – Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu sformułowało definicję wolontariatu, której podstawą było kilkuletnie doświadczenie w pracy z wolontariuszami oraz liczne kontakty z organizacjami europejskimi i amerykańskimi. Według niej „**wolontariat to bezpłatne, dobrowolne, świadome działanie na rzecz innych, wykraczające poza więzi rodzinno-koleżeńsko-przyjacielskie**”.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

TERMINOLOGIA WOLONTARIATU

POJĘCIA I DEFINICJE

Obecnie „wolontariat” i „wolontariusz”, dzięki Ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 roku, są już **pojęciami prawnymi**.

Ustawa definiuje **„wolontariusza”** jako osobę fizyczną, która wykonuje świadczenia dobrowolnie i bez gratyfikacji materialnej na rzecz organizacji pozarządowych, organów administracji publicznej i podległych im jednostek organizacyjnych. Praca **wolontarystyczna** bywa używana wymiennie ze sformułowaniem **praca społeczna, ochotnicza**.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

TERMINOLOGIA WOLONTARIATU

POJĘCIA I DEFINICJE

Nie każda dobroczynność to wolontariat

Dobroczynność to pojęcie bardzo szerokie w którym zawiera się **nie tylko pomoc niesiona w charakterze wolontariatu**, ale także przekazywanie darowizn – zarówno rzeczowych jak i finansowych. Dlatego, aby uniknąć pomyłek warto pamiętać, że wszystkie działania mające na celu przekazanie pomocy materialnej lub finansowej, określa się mianem **filantropii**, a **taki rodzaj pomocy nie czyni nas wolontariuszami lecz filantropami**.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

TERMINOLOGIA WOLONTARIATU

POJĘCIA I DEFINICJE

Filantropia to działalność osób bądź instytucji, polegająca na bezinteresownym udzielaniu pomocy finansowej lub materialnej potrzebującym. Filantropia bywa używana wymiennie ze sformułowaniami dobroczynność lub działalność charytatywna. **Filantropami lub darczyńcami** są nazywani wszyscy, którzy dobrowolnie przekazują pieniądze lub dary rzeczowe na rzecz organizacji charytatywnych i pozarządowych, ruchów społecznych lub religijnych.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

TERMINOLOGIA WOLONTARIATU

POJĘCIA I DEFINICJE

„**E-wolontariat** oznacza zadania wolontariackie wykonywane, w całości lub częściowo, poprzez Internet i komputer dostępny w domu, pracy, bądź w jakimkolwiek innym punkcie dostępu do Sieci. Chociaż odbywa się w świecie wirtualnym, przynosi bardzo wymierne korzyści w świecie realnym.”

Coraz więcej organizacji decyduje się na współpracę z wolontariuszami częściowo lub całkowicie przez Internet. To wygodne rozwiązanie zarówno dla nich, jak i dla osób, które nie mogą regularnie bywać w siedzibie organizacji lub które chcą współpracować z organizacją, której siedziba znajduje się daleko od ich miejsca zamieszkania. **Przykłady projektów e-wolontariackich znajdziesz na stronie projektu prowadzonego przez Fundację Dobra Sieć: www.e-wolontariat.pl**

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczności Obywatelskich

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

HISTORIA WOLONTARIATU

Jednym z pierwszych ludzi, którzy pojmowali wolontariat we współczesnym znaczeniu, był szwajcarski pacyfista Pierre Ceresole. W 1920 r. zorganizował on pierwszy obóz – Service Civil Volontaire – będący reakcją na wydarzenia i następstwa I wojny światowej. W obozie zebrał ochotników spośród walczących ze sobą uprzednio krajów, aby odbudować ze zniszczeń wojennych wioskę w pobliżu Verdun.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014–2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

HISTORIA WOLONTARIATU

Pierre Ceresole, jako gorliwy chrześcijanin, dostrzegał konflikt ideałów chrześcijańskiej miłości bliźniego z politycznymi rozgrywkami i okrucieństwem wojny. W kolejnych latach organizował następne obozy. Pojawiło się też wiele grup i jednostek inspirowanych jego przykładem, starających się ochotniczą pracą realizować ideał bezinteresownej miłości i pokoju.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

HISTORIA WOLONTARIATU

Wracając do historii wolontariatu, warto pamiętać również o jego początkach w Stanach Zjednoczonych. Pierwsi pionierzy, przybywający do USA, aby przetrwać, musieli ze sobą współpracować, budując swoje domy, miasta, polując. Tworzyli ówczesne załączki społeczności lokalnych. Pomagali sobie i nowym napływającym osadnikom. **Na ten okres właśnie datuje się początek działań wolontarystycznych za oceanem.**

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

HISTORIA WOLONTARIATU

Po II wojnie światowej powstało wiele inicjatyw i organizacji międzynarodowych, promujących wolontariat. Jedną z nich jest UNESCO, które powołało do życia instytucję mającą ułatwić współpracę i koordynację organizacji wolontariackich CCIVS (Coordinating Committee for International Voluntary Service), zrzeszającą obecnie ok. 140 organizacji. W stosunku do idei pierwotnych Ceresola, pole działalności tych organizacji znacznie się rozszerzyło.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

HISTORIA WOLONTARIATU

Powstanie Unii Europejskiej również miało wpływ na organizację ruchu wolontarystycznego na Starym Kontynencie. Narodowe instytucje wolontariatu zrzeszają się w sieci współpracy, opracowują wspólne programy działania, prowadzą politykę promocji i rozwijania pracy ochotniczej. Nie sposób jest jednoznacznie wskazać tej jedynej i najważniejszej instytucji wolontariatu.

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

HISTORIA WOŁONTARIATU

WOŁONTARIAT W POLSCE

W Polsce istnieje długoletnia tradycja pracy społecznej, tradycja pomagania sobie wzajemnie, angażowania się na rzecz rozwiązywania problemów potrzebujących. Osoby działające na tym polu określano mianem społeczników, altruistów itp. Powszechnie znane są sylwetki Henryka Jordana, Janusza Korczaka czy postaci literackie Wokulskiego, dr. Judyma. Określenie „wolontariusz” wówczas dotyczyło praktykanta pracującego bez wynagrodzenia dla zaznajomienia się z zawodem, jak również ochotnika w wojsku.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

HISTORIA WOŁONTARIATU

WOŁONTARIAT W POLSCE

Mała Historia Dobroczynności to film przybliżający historię dobroczynności, stworzony przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce. Ukazuje historię pomagania na ziemiach polskich. Poczynając od przybliżenia inicjatyw i postaw w tym zakresie pierwszych władców, poprzez działalność edukacyjno-opiekuńczą zakonów sprowadzonych do Polski, aktywność dobroczynną przemysłowców XIX i XX wieku, inicjatywy wybitnych Polaków okresu międzywojennego, a kończąc na współczesnych przykładach działań.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

HISTORIA WOLONTARIATU

WOLONTARIAT W POLSCE

Wolontariat i pomaganie związane są nieustannie z naszymi dziejami, potrzebą człowieka, by angażować się w zmienianie świata, rozwój społeczny, wspieranie najłabszych i wykluczonych. We współczesnym świecie działania te są wciąż potrzebne, a idea wolontariatu jest nadal aktualna. Wolontariat w Polsce, we współczesnym tego słowa rozumieniu, funkcjonuje od początku lat dziewięćdziesiątych XX wieku. **W roku 1993 r. powstało w naszym kraju, w Warszawie, Centrum Wolontariatu. Była to pierwsza tego typu placówka w Polsce.**

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

HISTORIA WOLONTARIATU

WOLONTARIAT W POLSCE

Centrum Wolontariatu promuje bezinteresowną pomoc innym, przygotowuje wolontariuszy, organizacje pozarządowe i placówki publiczne do współpracy. Głównym obszarem działań Centrum jest Pośrednictwo Pracy dla Wolontariuszy, pełniące funkcję „skrzynki kontaktowej” dla wolontariuszy i wszystkich osób zainteresowanych ich pomocą. Ułatwia ono nawiązywanie kontaktów ochotników z instytucjami i osobami oczekującymi ich pomocy.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

HISTORIA WOŁONTARIATU WOŁONTARIAT W POLSCE

Istotnym elementem w działalności Centrum jest promowanie i tworzenie systemowych rozwiązań, umożliwiających wkomponowanie wolontariatu w działalność organizacji pozarządowych i instytucji publicznych (m.in. poprzez realizację programów: „Wolontariat w szkole”, „Wolontariat w ośrodku pomocy społecznej”, „Wolontariat biznesu”).

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

HISTORIA WOŁONTARIATU

WOŁONTARIAT W POLSCE

Od 1995 roku podobne placówki rozpoczęły działalność w innych miastach Polski. Powstałe centra zrzeszyły się w **Sieć Centrów Wolontariatu**, która jest naturalną odpowiedzią na rosnące zainteresowanie wolontariatem w różnych częściach kraju.

Sieć propaguje wiedzę nt. budowania i rozwoju wolontariatu, aspektów prawnych, jej członkowie wspólnie realizują wiele przedsięwzięć. Zapotrzebowanie osób indywidualnych i instytucji na pomoc wolontariuszy wciąż rośnie.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

HISTORIA WOLONTARIATU

WOLONTARIAT W POLSCE

Obecnie w Sieci Centrów Wolontariatu zrzeszonych jest 5 Regionalnych Centrów Wolontariatu oraz 50 Centrów Wolontariatu, działających lokalnie. Członkowie Sieci działają w oparciu o zbiór standardów określających funkcjonowanie oraz warunki współpracy.

Sieć Centrów jest od kilku lat inicjatorem ogólnopolskiego konkursu dla wolontariuszy „*Barwy wolontariatu*” oraz obchodów **Międzynarodowego Dnia Wolontariusza – 5 grudnia.**

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczności Obywatelskich

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

HISTORIA WOŁONTARIATU WOŁONTARIAT W POLSCE

Osiągnięcia Sieci w dziedzinie tworzenia i rozwoju centrów wolontariatu na terenie całego kraju spotkały się z zainteresowaniem organizacji w krajach Europy Środkowej i Wschodniej. Od 1999 roku pomaga budować centra wolontariatu za granicą, współtworząc Sieć Centrów Wolontariatu w krajach Europy Środkowej i Wschodniej.

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

HISTORIA WOLONTARIATU

WOLONTARIAT W POLSCE

ZAPAMIĘTAJ:

- W Polsce istnieje długoletnia tradycja pracy społecznej, tradycja pomagania sobie wzajemnie, angażowania się na rzecz rozwiązywania problemów potrzebujących.
- W 1993 r. powstało Centrum Wolontariatu w Warszawie, była to pierwsza placówka tego typu w kraju.
- 5 grudnia obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Wolontariusza.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOLONTARIATU

Do roku 2003 regulacje prawne w zakresie wolontariatu w Polsce praktycznie nie istniały. Po wejściu w życie *Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* zostały w sposób rozsądny zdefiniowane i opisane.

Każda organizacja, która planuje uruchomienie programu wolontariatu, musi w pierwszej kolejności dokładnie zapoznać się z obowiązującą w Polsce *Ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* (z 24 kwietnia 2003 r., znowelizowaną 22 stycznia 2010 r.). Ustawa nakłada bowiem na organizację obowiązki oraz daje wolontariuszom określone prawa.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOLONTARIATU

Oprócz ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 239) działalność wolontariuszy w szkołach regulowana jest następującymi aktami prawnymi:

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. **Kodeks cywilny** (Dz.U. z 2016 r. poz. 380)

Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. **Karta Nauczyciela** (Dz.U. z 2014 r. poz. 191)

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 października 2007 r. w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych (Dz.U. z 2007 r. nr 201, poz. 1455)

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOLONTARIATU

Najważniejszym dokumentem jest porozumienie. Na jego mocy wolontariusz wykonuje świadczenia na rzecz korzystającego. Zgodnie z art. 44 ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, wynika, że zakres, sposób i czas wykonywania przez wolontariusza świadczeń określają wspólnie korzystający i wolontariusz w porozumieniu. Zgodnie z ustawą, porozumienie powinno również zawierać postanowienie o możliwości jego rozwiązania. Powyższe elementy są obligatoryjne, natomiast pozostała treść porozumienia będzie zależała od wolontariusza i korzystającego.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOLONTARIATU

W art. 42 ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie określony został krąg podmiotów uprawnionych do zawierania porozumień z wolontariuszami, czyli „korzystających”. Są nimi:

Organizacje pozarządowe – w zakresie ich działalności statutowej, zwłaszcza w zakresie działalności pożytku publicznego (Stowarzyszenia, Fundacje,

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centralny Receptor Społeczności Obywatelskiej

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOLONTARIATU

Osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w RP, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania – jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego w zakresie ich działalności statutowej, szczególnie w zakresie działalności pożytku publicznego,

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOLONTARIATU

Jednostki organizacyjne podległe organom administracji publicznej lub nadzorowane przez te organy,

Organy administracji publicznej,

Stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego – w zakresie ich działalności statutowej, zwłaszcza w zakresie działalności pożytku publicznego.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOLONTARIATU

Ze względu na cel i charakter świadczeń wolontariuszy nie jest dopuszczalne, aby wykonywali oni świadczenia na rzecz przedsiębiorców i innych podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. Wolontariusze nie powinni również zastępować pracowników, lecz jedynie uzupełniać ich pracę.

Wolontariusz może świadczyć swoją pomoc tylko przy działalności statutowej organizacji - bez względu na to czy jest to działalność nieodpłatna czy odpłatna.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020

FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOLONTARIATU

Do podstawowych obowiązków względem wolontariuszy należy:

- zawarcie porozumienia o współpracy z wolontariuszem,
- poinformowanie go o bezpiecznych i higienicznych warunkach wykonywania świadczeń oraz zapewnienie tych warunków,
- ubezpieczenie wolontariuszy w zakresie NNW,
- pokrywanie kosztów delegacji i diet służbowych,
- wystawianie zaświadczeń o wykonywaniu świadczeń przez wolontariusza,
- zapewnienie środków ochrony osobistej w trakcie wykonywania świadczeń.

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOLONTARIATU

Ubezpieczenie Następstw Nieszczęśliwych Wypadków (NNW) wolontariuszy organizacja obowiązana jest pokrywać w razie zawarcia umowy z wolontariuszem na czas krótszy niż 30 dni. W takim wypadku organizacja musi wykupić dla swoich wolontariuszy ubezpieczenie NNW w wybranej firmie komercyjnej.

Jeżeli natomiast organizacja zawiera umowę o świadczenie usług na czas przekraczający 30 dni, to wolontariusz objęty zostaje ubezpieczeniem z tytułu nieszczęśliwych wypadków na mocy znowelizowanej „ustawy wypadkowej”.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOLONTARIATU

Ubezpieczenie zdrowotne – Ustawa stwarza możliwość opłacania wolontariuszowi składki ubezpieczenia zdrowotnego w ramach ubezpieczenia Narodowego Funduszu Zdrowia.

Ustawa daje taką możliwość, lecz nie obliguje do tego. Istotne jest, że z takiej możliwości można skorzystać w stosunku do wolontariusza, który nie ma opłacanych składek na ubezpieczenie zdrowotne z innego tytułu. Określają to szczegółowo przepisy wprowadzające ustawę, w tym przypadku znowelizowana ustawa o ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia. W praktyce większość osób podejmujących się wolontariatu ma takie składki odprowadzane lub zapewnione.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOLONTARIATU

Ubezpieczenie OC – odpowiedzialności cywilnej.

Przepisy ustawy nie nakazują ubezpieczania wolontariuszy w zakresie odpowiedzialności cywilnej, jednak warto nad wykupieniem takiego ubezpieczenia się zastanowić. Polisa OC chroni korzystającego przed roszczeniami osób lub placówek, na rzecz których wolontariusz świadczył pomoc. Jeśli np. wolontariusz wyrządzi szkodę: zniszczy komputer, wybije szybę, organizacja korzystająca z jego pomocy jest chroniona polisą OC i wszelkie roszczenia finansowe kierowane są do towarzystwa ubezpieczeniowego, które tę polisę wystawiło. Pamiętajmy jednak, że nie jest to obowiązkowe.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczności Obywatelskich

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOLONTARIATU

Wolontariuszem może zostać każdy bez względu na swój wiek. Jednak **niektóre formy wolontariatu wymagają od wolontariusza pełnoletności**. Należy także pamiętać, że do wykonywania wolontariatu niezbędne jest zawarcie umowy – a sposób jej zawierania jest uzależniony od wieku wolontariusza.

Mimo że ustawa wyraźnie nie określa wieku wolontariuszy, przyjmuje się, że nie powinni oni mieć mniej niż 13 lat, małeletni bowiem, którzy nie ukończyli jeszcze trzynastego roku życia, nie ponoszą odpowiedzialności za wyrządzoną szkodę (art. 426 k.c.).

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOLONTARIATU

Zasady zawierania umów reguluje Kodeks Cywilny, który bardzo szczegółowo opisuje w jaki sposób umowy mogą być zawierane.

Jeśli osoba ukończyła 13 rok życia, to umowę taką może zawrzeć samodzielnie, ale tylko za zgodą rodzica lub prawnego opiekuna – wtedy osoba chcąc zostać wolontariuszem musi przedstawić taką zgodę, najczęściej w formie pisemnej.

Osoby niepełnoletnie nie mogą samodzielnie zawrzeć takiej umowy. W przypadku osoby, która nie ukończyła 13 roku życia umowę taką może w jej imieniu zawrzeć rodzic lub prawny opiekun.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOLONTARIATU

Jednak w sytuacji, gdy uczniowie są wolontariuszami w ramach zajęć nadobowiązkowych w szkole i działają pod stałą opieką nauczyciela, mogą być wolontariuszami bez względu na wiek i w ten sposób rozwijać swoje zainteresowania w tym kierunku na takich samych zasadach, jak rozwijają swoje umiejętności na zajęciach dodatkowych z chemii czy matematyki. **W tym przypadku zawieranie porozumień z uczniami nie jest wymagane.**

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOLONTARIATU

W niektórych przypadkach wolontariat może być zadaniem bardzo wymagającym, dlatego zgodnie z prawem w niektórych miejscach wolontariusze mogą być tylko osoby pełnoletnie. Obecnie takie placówki to:

Publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne w tym publiczne poradnie specjalistyczne (podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych, Dz. U. nr. 0 poz. 199)

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centralny Receptor Społeczności Obywatelskiej

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

DOKUMENTY

Dokumenty:

- POROZUMIENIE (UMOWA)
- OŚWIADCZENIE (OPCJONALNE)
- ZGODA RODZICA
- KARTA PRACY WOLONTARIUSZA
- UBEZPIECZENIE NNW I OC (OPCJONALNIE)
- UBEZPIECZENIE OC (OPCJONALNIE)
- UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE (OPCJONALNIE)

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centralny Receptor Społecznej Ochrony Danych

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOLONTARIATU

DOKUMENTY

Jak każda umowa cywilnoprawna, również **porozumienie podlega zasadzie swobody umów**. Oznacza to, że strony umowy – w tym przypadku wolontariusz i korzystający – mogą taką umowę kształtować dowolnie, ale uwzględniając w jej treści elementy, które zgodnie z przepisami muszą się w porozumieniu znaleźć.

Chodzi tu o **konkretne ustalenia dotyczące wykonywanych przez wolontariusza świadczeń**, to znaczy:

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOLONTARIATU

DOKUMENTY

- **Ich zakresu** (dokładne wyszczególnienie obowiązków wolontariusza, określenie, co faktycznie będzie robił),
- **Sposobu** (ustalenie, jak wolontariusz będzie wykonywał powierzone mu zadania),
- **Czasu** (określenie, ile godzin danego dnia wolontariusz będzie wykonywał świadczenia oraz ile to będzie dni w miesiącu),
- **Miejsca wykonywania świadczeń** – w przypadku braku takiego określenia, przyjmuje się, że wolontariusz powinien wykonywać świadczenia w miejscu, które wynika z charakteru świadczenia, albo ostatecznie w swoim miejscu zamieszkania.

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOLONTARIATU

DOKUMENTY

W sytuacji kiedy okres współpracy wolontariusza z placówką jest dłuższy niż 30 dni, porozumienie takie musimy sformułować i zawrzeć na piśmie. Jeżeli okres współpracy jest krótszy niż 30 dni – porozumienie takie może mieć formę ustną, ale może być sporządzone pisemnie na żądanie wolontariusza.

Wolontariusz powinien osobiście wykonywać świadczenia, których się podjął na mocy porozumienia. Świadczenia te powinny być wykonywane w czasie określonym wspólnie z wolontariuszem i w zakresie określonym w porozumieniu z zachowaniem należytej staranności i sumienności.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOLONTARIATU

DOKUMENTY

Szczególny charakter każdej organizacji i placówki korzystającej z pomocy ochotników wymagać będzie dostosowania treści porozumienia do specyfikacji ich pracy.

Porozumienie o wykonywaniu świadczeń wolontariackich nr...

Zawarte w dniu.....

w.....pomiędzy.....reprezentowanym przez, zwanym dalej „**korzystającym**”,

a.....legitymującym się.....

nrPESEL.....Adres:.....Data ur.

zwanym dalej „**wolontariuszem**”.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczności Obywatelskich

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOLONTARIATU

DOKUMENTY

Korzystający oświadcza, że jest podmiotem, na rzecz którego zgodnie z art. 24 ust. 1 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 239) mogą być wykonywane świadczenia przez wolontariuszy.

Wolontariusz/opiekun prawny (*niepotrzebne skreślić*) oświadcza, że chce wykonywać świadczenia wolontariackie osobiście/lub (*niepotrzebne skreślić*) pozwolić swojemu podopiecznemu na udział w wolontariacie.

§ 1

1. Korzystający powierza wykonanie wolontariuszowi, a wolontariusz podejmuje się wykonania na rzecz korzystającego następujących czynności:

a) b) c)

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOŁONTARIATU

DOKUMENTY

2. Czynności, o których mowa, będą wykonywane w obecności pracownika wyznaczonego przez kierownika lub jego zastępcę według ustalonego miesięcznego harmonogramu dostosowanego do potrzeb i możliwości obu stron.

§ 2

1. Strony ustalają, że czynności określone w § 1 zostaną wykonane w okresie od do

2. Miejscem wykonywania czynności będzie z siedzibą w

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOŁONTARIATU

DOKUMENTY

§ 3

Ze względu na charakter i ideę wolontariatu:

1. Wolontariusz jest obowiązany wykonywać uzgodnione czynności osobiście.
2. Wolontariusz za swoje czynności nie otrzyma wynagrodzenia.

§ 4

Korzystający poinformował wolontariusza o zasadach bezpiecznego i higienicznego wykonywania świadczeń oraz takie warunki zobowiązuje się zapewnić.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOŁONTARIATU

DOKUMENTY

§ 5

Wolontariusz został poinformowany o przysługujących mu prawach i obowiązkach.

§ 6

Wolontariusz zobowiązuje się do zachowania w tajemnicy wszelkich informacji uzyskanych podczas wykonywania porozumienia, a zwłaszcza informacji związanych z sytuacją socjalną i zdrowotną osób, na rzecz których świadczy pomoc.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOŁONTARIATU

DOKUMENTY

§ 7

1. Porozumienie może być wypowiedziane przez każdą ze stron w terminie
2. Porozumienie może być rozwiązane przez każdą ze stron bez wypowiedzenia z ważnych przyczyn.
3. Za ważne przyczyny strony uznają:
 - a) np. nagłe zdarzenie losowe
 - b)
 - c)

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOLONTARIATU

DOKUMENTY

§ 8

W sprawach nieuregulowanych przepisami ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie lub niniejszym porozumieniem zastosowanie mają odpowiednie przepisy kodeksu cywilnego.

§ 9

Wszelkie zmiany porozumienia będą dokonywane w formie pisemnej pod rygorem nieważności.

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOLONTARIATU

DOKUMENTY

§ 10

1. Porozumienie sporządzono w 2 jednobrzmiących egzemplarzach, po 1 dla każdej ze stron.
2. Wolontariusz może w każdym czasie domagać się wydania przez korzystającego pisemnego zaświadczenia o wykonywaniu świadczeń. Zaświadczenie to na wniosek wolontariusza zawierać będzie informacje o zakresie wykonywanych świadczeń.

.....

Korzystający

.....

Wolontariusz/opiekun prawny wolontariusza

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOLONTARIATU

DOKUMENTY

Oświadczenie o pracy społecznej
do porozumienia o współpracy z dnia

Ja, niżej podpisany/na, nr
PESEL..... oświadczam, że pracowałem/łam
jako wolontariusz w ramach projektu p.n.
na rzecz

Przedmiot wykonanej pracy wolontarystycznej to:
.....

Główne miejsce wykonywania pracy wolontarystycznej:
.....

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOŁONTARIATU

DOKUMENTY

Wolontariat rozpoczął się w dniu a zakończył w dniu

Ilość przepracowanych godzin:

Szacowana wartość wykonanej pracy wynosi zł.

Wycena wykonanej pracy:

X godzin x Y zł = zł

.....
Podpis oświadczającego

.....
Pieczęć i podpis osoby reprezentującej Stowarzyszenie/

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOLONTARIATU

DOKUMENTY

Zgoda rodzica/opiekuna prawnego wolontariusza w projekcie

Wyrażam zgodę na działalność mojego syna/mojej córki*
.....(imię i nazwisko) w charakterze wolontariusza
na rzecz.....(nazwa instytucji) na
warunkach określonych w Porozumieniu z dnia o
wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych. Oświadczam, że
zapoznałem/łam się z treścią ww. Porozumienia oraz znam treść
ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020

FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOŁONTARIATU

DOKUMENTY

Imię i nazwisko rodzica/ opiekuna prawnego:

Numer dowodu osobistego:

Numer telefonu:

.....
(podpis rodzica/ opiekuna prawnego)

.....
(miejsowość i data)

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczności Obywatelskich

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOŁONTARIATU

DOKUMENTY

KARTA PRACY WOŁONTARIUSZA PROJEKTU

Imię i nazwisko.....

Data | Zakres wykonywanych czynności | Ilość godzin | Podpis

.....
Podpis osoby zatwierdzającej

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOLONTARIATU

DODATKOWE INFORMACJE

1. Korzystający nie jest zobowiązany do przeprowadzania szkoleń BHP dla wolontariuszy. Ma jedynie obowiązek informowania wolontariusza o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa związanym z wykonywanymi świadczeniami oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami. Może to być rozmowa z wolontariuszem albo przekazanie mu tych informacji w formie ulotki lub w innej dostępnej formie. Dla korzystającego istotne jest, aby wolontariusz potwierdził, że został poinformowany o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa związanym z wykonywanymi świadczeniami oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami, a także o przysługujących wolontariuszowi prawach i ciężących obowiązkach.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centralny Receptor Społecznej Ochrony Praw

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOLONTARIATU

DODATKOWE INFORMACJE

2. Korzystający nie ma obowiązku poddawania wolontariuszy badaniom lekarskim.

3. **Wolontariusz nie jest pracownikiem**, a świadczenie przez niego wykonywane nie jest świadczeniem pracy, a jedynie odpowiada świadczeniu pracy. W konsekwencji wolontariat nie będzie wpływał na uprawnienia pracownicze, ani na objęcie ubezpieczeniem społecznym z tytułu porozumienia o wykonywanie świadczeń na rzecz korzystającego.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOLONTARIATU

DODATKOWE INFORMACJE

4. Wolontariusz może zwolnić korzystającego z części lub całości obowiązku pokrycia kosztów podróży służbowych i diet, ale wyłącznie w formie pisemnej pod rygorem nieważności.

5. Wolontariuszami mogą być nie tylko obywatele polscy, ale także cudzoziemcy legalnie przebywający w Polsce. Świadczenie wolontariuszy jest świadczeniem odpowiadającym świadczeniu pracy, nie jest natomiast świadczeniem pracy lub usług. W związku z tym wolontariusz – cudzoziemiec nie musi uzyskiwać zezwolenia na pracę, aby zostać wolontariuszem.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOLONTARIATU

DODATKOWE INFORMACJE

6. Korzystający może pokrywać tylko te koszty poniesione przez wolontariusza, które są niezbędne i związane z wykonywaniem świadczenia oraz tylko wtedy, gdy obowiązują u niego przepisy prawa pracy określające, że takie koszty ponoszone przez pracowników są im zwracane. W tym miejscu należy podkreślić, że przy rozpatrywaniu zasadności ponoszenia przez organizację określonych kosztów związanych z wolontariatem, należy przede wszystkim mieć na uwadze, że cechą nadrzędną wolontariatu jest jego nieodpłatny charakter.

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOLONTARIATU

DODATKOWE INFORMACJE

7. Bezrobotny będący wolontariuszem, posiadający jednocześnie **prawo do zasiłku, nie traci go**, gdyż zgodnie z przepisami ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie wolontariuszem jest osoba, która ochotniczo i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia na zasadach określonych tą ustawą.

Stosunek prawny łączący organizację z wolontariuszem nie jest stosunkiem pracy, tylko stosunkiem cywilnoprawnym a wykonywane przez wolontariusza świadczenie na rzecz korzystającego jest świadczeniem odpowiadającym świadczeniu pracy, a nie świadczeniem pracy lub usług.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczności Obywatelskich

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOLONTARIATU

DODATKOWE INFORMACJE

8. **Wolontariusz nie jest pracownikiem**, ponieważ za wykonanie świadczenia na rzecz korzystającego wolontariusz nie pobiera wynagrodzenia i wykonuje je na podstawie porozumienia, a nie umowy o pracę.

9. **Wolontariusz wykonuje świadczenia na rzecz korzystającego ochotniczo i bez wynagrodzenia.** Z powyższego wynika, że wolontariusz za wykonywane przez siebie świadczenia nie może otrzymywać wynagrodzenia.

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOŁONTARIATU

DODATKOWE INFORMACJE

10. Ze względu na cel i charakter świadczeń wolontariuszy nie jest dopuszczalne, aby wykonywali oni świadczenia na rzecz przedsiębiorców i innych podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. Wolontariusze nie powinni również zastępować pracowników, a jedynie uzupełniać ich pracę.

FORMALNO-PRAWNE ZASADY DZIAŁANIA WOLONTARIATU

DODATKOWE INFORMACJE

11. Świadczenia z tytułu wypadku przy wykonywaniu świadczeń na rzecz korzystającego nie przysługują wolontariuszowi jako osobie poszkodowanej wskutek wypadku, który nastąpił z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa tej osoby.

Nie przysługują one również osobie poszkodowanej, która będąc w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środków odurzających lub substancji psychotropowych przyczyniła się w znacznym stopniu do spowodowania wypadku, o ile powyższy stan został udokumentowany w aktach sprawy przez odpowiednie organy policji lub prokuratury.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczności Obywatelskich

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

RODZAJE WOLONTARIATU

Co jest w wolontariacie najważniejsze?

....

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

RODZAJE WOLONTARIATU

Co jest w wolontariacie najważniejsze?

- Zajmowanie się tym, co naprawdę lubisz robić
- Pomaganie tym, którym naprawdę chcesz pomagać
- Uczenie się czegoś nowego – nuda jest wrogiem wolontariatu!
- Dzielenie się tym, co już umiesz – każdy z nas umie robić coś, czego nie potrafią inni.
- Wolontariat oznacza dzielenie się czymś więcej, niż Twoim wolnym czasem!
- Stała współpraca z organizacją żeby naprawdę pomóc i nauczyć się przy tym czegoś nowego,
- Poznawanie nowych ludzi, którzy zainspirują Cię do działania!

RODZAJE WOLONTARIATU

Ćwiczenie

Pomyśl i napisz:

- Co jestem w stanie zaoferować innym jako wolontariusz?

(Moje zainteresowania i umiejętności, które mogę wykorzystać w kontekście wolontariatu i e-wolontariatu (artykuły na stronę)

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

RODZAJE WOLONTARIATU

Wolontariat:

- Krótkotrwały (akcyjny, np. udział w festynie)
- Długoterminowy (systematyczna, długofalowa współpraca)

- Indywidualny
- Grupowy
- Zdalny

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

RODZAJE WOLONTARIATU

WOLONTARIAT KRÓTKOTRWAŁY

Wolontariat krótkoterminowy (akcyjny) to najczęściej konferencje, festiwale, festyny, imprezy sportowe, koncerty.

Przykładowe działania:

- Obsługa rejestracji
- Kierowanie ruchem
- Udzielanie informacji uczestnikom
- Obsługa szatni
- Pilnowanie scenariusza występów

Rozdawanie pakietów i identyfikatorów

- Dbanie o wizerunek organizatora i atmosferę podczas imprezy
- Robienie zdjęć podczas wydarzenia

RODZAJE WOLONTARIATU

WOLONTARIAT KRÓTKOTRWAŁY

Przykładowe świadczenia dla wolontariuszy krótkotrwałych:

- Identyfikatory uprawniające do bezpłatnych przejazdów komunikacją w dniu wydarzenia
- Zaświadczenia o odbytym wolontariacie
- Koszulki i gadżety z wydarzenia
- Certyfikaty
- Możliwość udziału w bezpłatnych szkoleniach
- Wejściówki na inne wydarzenia
- Poczęstunek
- Imprezy integracyjne

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

RODZAJE WOLONTARIATU

WOLONTARIAT DŁUGOTERMINOWY

Wolontariat długoterminowy - nazywany stałym lub systematycznym. Polega na podjęciu dłuższej współpracy z organizacją lub instytucją w wybranym obszarze. Trwa minimum miesiąc, a wolontariusz uczestniczy w nim według ustalonego grafiku.

Może to być zarówno praca biurowa, współorganizowanie wydarzenia, jak i odwiedzanie starszej osoby.

Do tego typu wolontariatu należy również wolontariat zagraniczny

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

WOLONTARIAT DŁUGOTERMINOWY

Przykładowe działania:

- Odwiedzanie starszej osoby
- Robienie zakupów dla samotnej osoby
- Pomoc dziecku w nauce
- Prowadzenie animacji dla dzieci
- Odwiedzenie pacjentów w szpitalu
- Pomoc w sprawach administracyjnych
- Prowadzenie strony i mediów społecznościowych organizacji

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

RODZAJE WOLONTARIATU

WOLONTARIAT DŁUGOTERMINOWY

Przykładowe świadczenia:

- Zaświadczenie o odbytym wolontariacie
- Drobnie upominki
- Certyfikaty
- Poczęstunek
- Koszulki związane z programem
- Udział w bezpłatnych szkoleniach
- Imprezy integracyjne
- Konsultacje koordynatora w razie potrzeby

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

RODZAJE WOLONTARIATU

WOLONTARIAT DŁUGOTERMINOWY

Wolontariat długoterminowy łączy w sobie bliższe relacje między organizatorem/koordynatorem, a wolontariuszem oraz między samymi wolontariuszami.

Mogą pojawić się też specjalne szkolenia przygotowujące do wolontariatu, imprezy dla całego zespołu danej organizacji, czy wewnętrzny program rozwoju w ramach wolontariatu.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

RODZAJE WOLONTARIATU

WOLONTARIAT ZDALNY

WOLONTARIAT ZDALNY (e-wolontariat)

To rodzaj wolontariatu wykonywany poza siedzibą danej instytucji/organizacji. Nie jest wymagana obecność wolontariusza w biurze. Ten wolontariat nie zna granic.

Wolontariat zdalny to m.in. :

- Pisanie artykułów lub pism
- Kontakt telefoniczny z partnerami

RODZAJE WOLONTARIATU

WOLONTARIAT ZDALNY

Wolontariat zdalny to m.in. C. D.....:

- Tworzenie baz danych
- Monitorowanie Internetu
- Tworzenie grafik
- Tłumaczenie tekstów
- Udzielanie porad
- Poszukiwanie patronów lub sponsorów
- Prowadzenie portalu na Facebooku
- Redagowanie tekstów na stronę www

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczności Obywatelskich

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

RODZAJE WOLONTARIATU

WOLONTARIAT ZDALNY

Przykładowe świadczenia:

- Zaświadczenie o odbytym wolontariacie
- Certyfikaty
- Możliwość udziału w imprezach integracyjnych dla wolontariuszy
- Konsultacje koordynatora, w razie potrzeby

RODZAJE WOLONTARIATU

Oczywiście najważniejszymi korzyściami z każdego rodzaju wolontariatu jest zdobycie doświadczenia, rozwijanie swoich umiejętności, nawiązanie nowych znajomości oraz satysfakcja ze świetnie wykorzystanego czasu i z pomocy osobom oraz organizacjom, które tego potrzebują.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

RODZAJE WOLONTARIATU

Gdzie w Szczytnie można zostać
wolontariuszem?

Gdzie byłaby taka potrzeba?

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

RODZAJE WOLONTARIATU

Ćwiczenie

Pomyśl i napisz:

- Jakie są Moje słabe strony i umiejętności, których chciałbym/chciałabym się nauczyć/udoskonalić podczas wolontariatu?

SENIOR JAKO WOLONTARIUSZ

FILM

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

SENIOR JAKO WOŁONTARIUSZ

DEMOGRAFIA

Powodem rozwoju wolontariatu seniorów jest m. in. przechodzenie w wiek emerytalny generacji powojennego wyżu demograficznego. Między rokiem 1946, a 1964 urodziło się w Polsce ponad 11 milionów dzieci. W roku 2011 najstarsze roczniki powojennego wyżu demograficznego miały 65 lat. Średnia długość życia to około 85 lat, ale wielu dzisiejszych emerytów będzie w pełni sił nawet grubo po 80-tce.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

SENIOR JAKO WOLONTARIUSZ

Kolejne generacje przechodzą na emeryturę. To ogromny odsetek ludzi z doświadczeniem, wiedzą i potencjałem. Stereotyp schorowanego i biernego emeryta przechodzi do przeszłości. Ludzie z tej generacji są pełni sił i możliwości. Ich potencjał jako wolontariuszy coraz częściej dostrzegają organizacje pozarządowe. Otwarcie się na starszych wolontariuszy to odkrycie potencjału, który ciągle rośnie. Już obecnie mamy wiele pełnych sił i wigoru osób starszych, a z roku na rok jest ich coraz to więcej.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczności Obywatelskich

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

SENIOR JAKO WOLONTARIUSZ

ZALETY WOLONTARIUSZA - SENIORA

Osoby starsze to doskonali wolontariusze, gdyż:

Mają więcej czasu. Zwłaszcza jeśli są na emeryturze, mają więcej czasu i chęci do zaangażowania się w wolontariat ciągły, regularny. Są dyspozycyjni w godzinach przedpołudniowych, mogą więc pomagać w załatwianiu spraw, których nie można zrobić popołudniami.

SENIOR JAKO WOLONTARIUSZ

ZALETY WOLONTARIUSZA - SENIORA

Osoby starsze to doskonali wolontariusze, gdyż:

Mają umiejętności. Wielu dojrzałych wolontariuszy przez wiele lat pracowało zawodowo. Ich doświadczenie, odpowiedzialność, umiejętności są nie do przecenienia w organizacji. Dojrzały wolontariusz może wykonywać wiele czynności, których nie powierzylibyście osobie młodszej: od marketingu przez księgowość i sprawy administracyjne, po pozyskiwanie dodatkowych funduszy. To, że starszy wolontariusz nie jest obeznany w projektowej nomenklaturze, nie znaczy, że po krótkim przeszkoleniu nie byłby w stanie znakomicie poprawić skuteczności działań Waszej organizacji.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

SENIOR JAKO WOLONTARIUSZ

ZALETY WOLONTARIUSZA - SENIORA

Osoby starsze to doskonali wolontariusze, gdyż:

Są zainteresowani. Osoby starsze mają zwykle bardzo rozwinięte zainteresowania. Może dotychczas nie odkryte jako obszar wolontariatu, ale bardzo cenne. Są pasjonatami i specjalistami, którzy mogą wiele nauczyć innych.

Chcą pomagać. Zwykle osoby starsze, które mają poczucie spełnionego życia, chcą dzielić się swoim szczęściem z innymi. Chętniej włączą się w pracę na rzecz osób potrzebujących.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centralny Receptor Społecznej Odpowiedzialności

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

SENIOR JAKO WOLONTARIUSZ

ZALETY WOLONTARIUSZA - SENIORA

Osoby starsze to doskonali wolontariusze, gdyż:

Mają kontakty. Osoby starsze są nie do przecenienia w działaniach mających na celu pozyskanie dla organizacji środków na działalność. Często lepiej wiedzą do kogo zwrócić się z prośbą o sponsoring, a dla potencjalnych sponsorów są o wiele bardziej wiarygodni niż osoby młodsze.

Co jeszcze...?

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczności Obywatelskich

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

SENIOR JAKO WOLONTARIUSZ

ZALETY WOLONTARIUSZA - SENIORA

Osoby starsze to doskonali wolontariusze, gdyż:

Mają kontakty. Osoby starsze są nie do przecenienia w działaniach mających na celu pozyskanie dla organizacji środków na działalność. Często lepiej wiedzą do kogo zwrócić się z prośbą o sponsoring, a dla potencjalnych sponsorów są o wiele bardziej wiarygodni niż osoby młodsze.

Co jeszcze...?

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczności Obywatelskich

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

MOTYWACJA W WOŁONTARIACIE

MOTYWACJA W WOLONTARIACIE

Użytecznym sposobem opisania potrzeb ludzkich jest układ hierarchiczny z kilkoma różnymi poziomami. Psycholog Abraham Maslow utworzył piramidę składającą się z pięciu kondygnacji. **W myśl tej koncepcji potrzeby jednego poziomu muszą być zaspokojone, zanim następny poziom potrzeb stanie się dominujący.**

Piramida potrzeb nie tłumaczy jednakże wszystkich zachowań ludzkich. Pozornie według niej człowiek podejmuje działania z gatunku potrzeb wyższego rzędu, dopiero po zaspokojeniu potrzeb niższego stopnia, np. człowiek głodny nie będzie zajmować się kulturą. Od tej reguły zdarzają się istotne wyjątki. Sprzeczne bowiem z hierarchią potrzeb było zjawisko, np. teatru polskiego w czasie okupacji niemieckiej przy niezaspokojonej potrzebie bezpieczeństwa. Dlatego też na stosunek jednostki wobec swoich potrzeb wpływają jeszcze czynniki genetyczne, środowiskowe oraz aktywność własna jednostki lub też behawioralny system bodźców i reakcji.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

MOTYWACJA W WOLONTARIACIE

Bardzo często spotykaną motywacją do pracy wolontarystycznej jest **potrzeba kontaktów z innymi i przełamanie poczucia osamotnienia lub niespełnienia**. Ważna jest również potrzeba znalezienia swojego miejsca w jakiejś grupie. Grupa daje swoim członkom uczucie jedności i wspólnoty, poczucie oparcia i bezpieczeństwa. Praca wolontarystyczna daje również naturalną szansę bycia w gronie osób, z których wartościami i celami możemy się w pełni identyfikować. **W świetle teorii Masłowa wolontariat zaspokaja nasze potrzeby wyższego rzędu.**

MOTYWACJA W WOLONTARIACIE

Motywy zachowań prospołecznych

- 1. Motywacja egocentryczna** – człowiek pomaga dlatego, że czerpie z tego korzyści lub w ten sposób chce stworzyć pomyślny dla siebie układ okoliczności zewnętrznych. Mogą to być zarówno korzyści osobiste, jak i chęć zabezpieczenia się przed niepożądanymi dla niego ewentualnościami.
- 2. Motywacja empatyczna** – człowiek pomaga innym, bo w ten sposób zmniejsza lub niweluje przykre stany napięcia, jakie wywołuje w nim widok osoby cierpiącej.
- 3. Motywacja normatywna** – wynika ona z internalizacji (uwewnętrznienia) norm moralnych i dążenia do zachowania zgodnego z tymi normami, czyli wypełniania obowiązków, jakie są w nich zawarte.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczności Obywatelskich

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

MOTYWACJA W WOLONTARIACIE

Powody angażowania się – motywacje wolontariuszy

1. Pomoc innym (75%)
2. Robienie ciekawych rzeczy (42%)
3. Poznanie osób, nowe kontakty (35%)
4. Zdobywanie doświadczenia zawodowego (24%)
5. Sposób spędzania wolnego czasu (11%)
6. Współpraca z prestiżową organizacją (9%)

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

MOTYWACJA W WOLONTARIACIE

Co demotywuje wolontariuszy:

- porażka,
- niedocenianie,
- nadmierna rywalizacja,
- nadmierne wymagania,
- zbyt odległe czasowo cele,
- wdrażanie cudzych pomysłów,
- oderwane od rzeczywistości projekty,
- zła komunikacja,
- nadmierna kontrola.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

WOLONTARIUSZ JAKO ANIMATOR SPOŁECZNY

Czym jest animacja?

Słowo animacja pochodzi od słów łacińskich anima – dusza, animatio – ożywienie, animus – wigor i czasownika animo, -are, który w łacinie ma trzy znaczenia: 1) dąć, dmuchać, 2) tchnąć życie w coś, obdarzyć duszą, powoływać do życia., 3) pobudzić, dodawać odwagi, zachęcać, śmiałym czynić. W języku francuskim słowo animer znaczy wnosić życie, dodawać siły do działania, zapoczątkować określone przedsięwzięcie, zachęcać.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

WOŁONTARIUSZ JAKO ANIMATOR SPOŁECZNY

Animacja społeczna to SPOSÓB I PROCES:

- kształtowania społeczności/wspólnoty (budowania relacji i więzi społecznych),
- aktywizacji i mobilizacji społecznej ,
- kreatywnego uruchamiania potencjału ludzi, grup i społeczności,
- emancypacji i upodmiotowienia ludzi, grup i społeczności (zwłaszcza marginalizowanych i wykluczonych społecznie),
- partycypacji publicznej (uzyskania wpływu na decyzje).

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

WOŁONTARIUSZ JAKO ANIMATOR SPOŁECZNY

Animacja społeczna to odkrywanie we współpracy z innymi ludźmi nowych możliwości, własnego potencjału, prawdziwych potrzeb – siły sprawczej jaka jest w NAS ludziach. Metoda animacji społecznej jest praktyką edukacyjną, pobudzającą ludzi (osoby, grupy, zbiorowości, społeczności lokalne) do samodzielnego projektowania (diagnozowania, planowania, ewaluacji) i realizowania (mobilizowania, wdrażania) działań zorientowanych na społeczne rozwiązywanie problemów, zaspokajanie potrzeb z wykorzystaniem demokratycznych wartości (podmiotowość, dialog, partycypacja, partnerstwo, wspólnotowość) i potencjału (zasobów, możliwości) istotnych dla rozwoju środowiska, w którym żyją /pracują

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

WOŁONTARIUSZ JAKO ANIMATOR SPOŁECZNY

Cele animacji wolontariackiej.

W zależności od obszaru, w jakim prowadzona jest animacja i beneficjentów działań animacyjnych można podzielić cele animacji na **interwencyjne i profilaktyczne**.

Cele interwencyjne realizowane są przez takie działania, bez podjęcia których sytuacja beneficjentów będzie się pogarszać.

Cele profilaktyczne obejmują działania, które poprawiają sytuację beneficjentów i bez podjęcia których jednocześnie sytuacja nie ulegałaby pogorszeniu.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

WOŁONTARIUSZ JAKO ANIMATOR SPOŁECZNY

Cele szczegółowe animacji wolontariackiej:

Aktywizacja - podniesienie poziomu aktywności wśród członków grupy, społeczności, rodziny, co prowadzi do aktywizacji społeczności lokalnej, w tym do wyłaniania, przygotowywania wspierania lokalnych liderów, udział mieszkańców w procesie podejmowania decyzji

Integracja – wypracowywanie wspólnych działań, zakładanie i wspieranie grup, inicjatyw obywatelskich, partnerstw lokalnych, nabycie przez społeczność umiejętności współpracy a przez to budowania kapitału społecznego.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

WOŁONTARIUSZ JAKO ANIMATOR SPOŁECZNY

Cele szczegółowe animacji wolontariackiej CD...:

Komunikacja - budowanie sieci wymiany informacji oraz usprawnianie kompetencji komunikacyjnych między jednostkami, grupami i instytucjami społeczności lokalnej, dostęp mieszkańców do informacji, wiedzy, umiejętności, możliwość wypowiedzenia swoich poglądów –organizowanie kampanii informacyjnych i tworzenie platformy do wypowiedzenia swoich stanowisk.

Partycypacja – udział we wprowadzaniu niezbędnych i korzystnych dla społeczności lokalnej zmian społecznych, co prowadzi do zintegrowanego rozwoju lokalnego (społeczno-gospodarczego)

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centralny Receptor Społeczności Obywatelskiej

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

WOŁONTARIUSZ JAKO ANIMATOR SPOŁECZNY

Cele szczegółowe animacji wolontariackiej CD...:

Enkulturyzacja - stymulowanie przemian w dziedzinie systemów wartości, wykształcenie krytycznej postawy wobec napływu nowych idei, nowych wzorów zachowań, które przyjmowane bezkrytycznie mogą spowodować utratę świadomości własnych korzeni kulturowych wspólnoty.

Edukacja – ten cel się realizuje na kilku poziomach –poprzez rozwój jednostek buduje się społeczność uczącą się, która poprzez z jednej strony poszerzanie swojej wiedzy, umiejętności, wpływa na postęp w rozwoju własnej świadomości. Edukacja ma wymiar teoretyczny, praktyczny, społeczny i świadomościowy.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczności Obywatelskich

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KARTA ETYCZNA WOLONTARIUSZA

- Nie będę krytykować rzeczy, których nie rozumiem.
- Będę pytać o rzeczy, których nie rozumiem.
- Będę działać w zespole.
- Będę osobą, na której można polegać.
- Będę pracować lepiej i z większą satysfakcją, wykonując to, czego się ode mnie oczekuje.
- Będę chętnie uczyć się. Wiem, że nauka jest nieodłączną częścią każdej dobrze wykonanej pracy.
- Będę uczestniczyć w obowiązkowych spotkaniach.
- Postaram się być bardzo dobrym wolontariuszem.

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

Komunikowanie się:

- communico, communicare* (uczynić wspólnym, połączyć, udzielić komuś wiadomości, naradzać się)
- communio* (wspólność, poczucie łączności)

Sam termin *communication* pojawił się najpierw w łacinie, potem został wchłonięty przez języki nowoczesne. Oznaczał „wejście we wspólnotę, utrzymywanie z kimś stosunków”

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

Komunikowanie się:

Dwa znaczenia:

Do wieku XVI – „komunia, uczestnictwo, dzielenie się”

Po wieku XVI – „transmisja, przekaz”

To drugie znaczenie nabrało szczególnej wagi w wieku XIX i XX ze względu na pojawienie się środków komunikowania służących do:

- Przemieszczania ludzi i przedmiotów w przestrzeni (pociąg itd.)
- Przekazu informacji na odległość (telegraf, telefon, radio itd.)

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁĘCZNA

Komunikowanie się jest:

- Reakcją organizmu na bodziec
- Transmisją idei, informacji i emocji
- Wywołaniem odpowiedzi za pomocą symboli werbalnych
- Tworzeniem wspólnych pojęć, opinii, wierzeń

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁĘCZNA

Komunikowanie jest procesem porozumiewania się jednostek, grup lub instytucji. Jego celem jest wymiana myśli, dzielenie się wiedzą, informacjami, ideami. Proces ten **odbywa się na różnych poziomach**, przy użyciu zróżnicowanych środków i wywołuje określone skutki.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

Komunikowanie się

- jest jednym z najstarszych procesów społecznych. Towarzyszy ono człowiekowi od momentu, kiedy istoty ludzkie zaczęły żyć w grupach i organizować pierwsze struktury. Dziś nie można wyobrazić sobie nowoczesnych społeczeństw, których członkowie nie porozumiewają się ze sobą.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

W praktyce rozróżniamy 4 systemy komunikowania:

- Społeczny
- Publiczny
- Masowy
- Organizacyjny

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

Elementy procesu komunikowania :

- kontekst
- uczestnicy
- komunikat
- kanał
- szумы
- sprzężenie zwrotne

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁĘCZNA

Kontekst

To warunki w jakich odbywa się proces komunikowania. Można mówić o kilku aspektach kontekstu komunikowania się. Zaliczamy do nich aspekt fizyczny, aspekt historyczny, aspekt psychologiczny, aspekt kulturowy.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

Uczestnicy

Odgrywają role nadawców i odbiorców.

Procesy sformalizowane - role są z góry ustalone, jednoznaczne i niewymienne

Procesy niesformalizowane – role są jednoczesne i wymienne

Każda jednostka komunikująca się posiada swoje własne doświadczenia, uczucia, idee, nastroje, wykonywaną pracę. Z tego powodu **komunikat wysyłany i odbierany nie może mieć takiego samego znaczenia**. Verderber uważa, że uczestników procesu różnią trzy podstawowe elementy: **stosunek do innych, płeć i kultura**.

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

Komunikat

- Zajmuje miejsce centralne w procesie komunikowania między nadawcą a odbiorcą.
- Nazywany też przekazem komunikacyjnym.
- Jest to kompleksowa struktura, na którą składają się znaczenia, symbole, kodowanie i dekodowanie, forma i organizacja
- *Znaczenia* – czyste idee i uczucia istniejące w ludzkich umysłach, przekładane są na znaczenia, które muszą być dzielone z pozostałymi uczestnikami procesu.
- *Symbole* – są to słowa, dźwięki, działania, dzięki którym znaczenie jest oznajmiane innym jednostkom. Symbolem jest zarówno słowo, jak i gest, mimika.
- *Dekodowanie kodowanie* – proces transformowania idei i uczucia w symbole oraz proces odwrotny. Są to procesy bezwiedne.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁĘCZNA

Kanał

Jest to droga przekazu i środki transportu, za pomocą których przekaz pokonuje drogę od nadawcy do odbiorcy. W komunikowaniu bezpośrednim używa się wszystkich pięciu kanałów sensorycznych; w komunikowaniu pośrednim kanały zredukowane są do wzroku i słuchu

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

Szumy

- Źródło zakłóceń
- Mogą mieć charakter zewnętrzny, wewnętrzny, jak i semantyczny
- Każdy szum może blokować proces komunikowania na etapie dekodowania
 - Szum zewnętrzny – np. nieodpowiednia temperatura, zepsuty odbiornik TV
 - Szum wewnętrzny – uczucia i predyspozycję psychiczne uczestników komunikowania, np. ból głowy, zęba, itd.
 - Szum semantyczny – jest konsekwencją zamierzonego lub niezamierzonego złego użycia przez nadawcę znaczenia, które blokuje precyzyjne odcodowanie informacji

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020

FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczności Obywatelskich

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

Sprzężenie zwrotne

Jest to reakcja odbiorcy na komunikat po jego odkodowaniu. Mówi nam, czy przekaz został usłyszany, zobaczony i zrozumiany. Występują różne typy sprzężenia zwrotnego:

- bezpośrednie – natychmiastowe;
- pośrednie, opóźnione

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

KOMUNIKACJA INTERPERSONALNA

Komunikacja interpersonalna polega na wykorzystaniu trzech elementów:

- Słów (treści)
- Sposobu mówienia
- Mowy ciała

Komunikowanie interpersonalne dzielimy na:

- Werbalne
- Niewerbalne

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

KOMUNIKACJA INTERPERSONALNA

Komunikowanie werbalne

- **Język** jest podstawowym środkiem komunikowania werbalnego.
- Dzięki niemu wyrażane są znaczenia komunikowanych idei i uczuć.
- Pozwala na komunikowanie znaczeń, na kreowanie i podtrzymywanie i zmienianie środowiska. Dzięki językowi można udzielić komuś informacji lub też samemu jej poszukiwać
- Język pozwala być ludziom jednoznacznym lub dwuznacznym
- Problem denotacji (znaczenie słownikowe) i konotacji
- Jest zdeterminowane przez płeć i kulturę.
- Forma pisemna tego typu komunikowania się częściej ma charakter formalny (listy). Zaletą jest trwałość, możliwość starannego przygotowania, wadą – formalny i zamknięty charakter oraz brak możliwości bezpośredniego sprzężenia zwrotnego

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

KOMUNIKACJA INTERPERSONALNA

Komunikowanie niewerbalne

- Duże znaczenie sygnałów niewerbalnych w komunikowaniu interpersonalnym.
- Uzupełnienie i wzmocnienie komunikowania werbalnego

Rodzaje sygnałów niewerbalnych:

- **Kinezjetyka**, czyli mowa ciała, mimika twarzy, gestykulacja, ruchy ciała, spojrzenie itp.
- **Parajęzyk**, ton, barwa, wysokość, natężenie głosu
- **Samoprezentacja**, czyli wygląd fizyczny człowieka
- **Dotyk**, np. uścisk dłoni
- **Proksemika**, czyli zastosowanie w procesach porozumiewania się dystansu interpersonalnego i relacji przestrzennych między komunikującymi się osobami
- **Chronemika**, wykorzystująca czas jako sygnał komunikacyjny, np. punktualność
- **Elementy otoczenia** – temperatura, oświetlenie, kolor, mogą wpływać na zachowania ludzi.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020

FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczności Obywatelskich

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

KOMUNIKACJA INTERPERSONALNA

Różnice między komunikowaniem werbalnym i niewerbalnym

- komunikowanie niewerbalne jest bardziej dwuznaczne
- komunikowanie niewerbalne ma charakter ciągły
- komunikowanie niewerbalne odbywa się za pomocą wielu kanałów i angażuje wszystkie zmysły
- komunikowanie niewerbalne nie ma struktury albo jest słabo zarysowana
- komunikowanie niewerbalne ma charakter pozalingwistyczny
- komunikowanie niewerbalne daje wgląd w stany emocjonalne
- znaczenie komunikowania niewerbalnego jest zdeterminowane kulturowo

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczności Obywatelskich

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

KOMUNIKACJA INTERPERSONALNA

Główne przyczyny zaburzeń w komunikowaniu:

- brak przygotowania do rozmowy,
- brak jasności komunikatu,
- niedokładny odbiór/wybiórczość,
- okoliczności,
- subiektywizm,
- brak zaufania/szacunku.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

KOMUNIKACJA INTERPERSONALNA

Teoria Alberta Mehrebiana

3V (Verbal, Vocal, Visual): Mówi o tym, jak człowiek jest postrzegany przez drugą osobę:

- w 7% decydują same słowa,
- w 38% - głos,
- aż 55% - mowa ciała

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

KOMUNIKACJA INTERPERSONALNA

Wg badań Ray'a Birdwhistell (1968 r.)

- komunikacja w 35% składa się z komunikacji werbalnej, a w 65% z komunikacji niewerbalnej.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

MOWA CIAŁA

GESTY:

Kiedy mówimy nieustannie poruszamy rękami, głową i całym ciałem. Ruchy te są skoordynowane z mową i stanowią część całościowego procesu komunikowania się. Kiwanie głową jest dość specyficznym rodzajem gestu i odgrywa dwie zasadnicze funkcje:

- działa jako wzmocnienie, nagroda i zachęta dla rozmówcy do kontynuowania wypowiedzi
- służy synchronizacji interakcji - kilkakrotne kiwnięcie głową (seria) oznacza brak zgody i chęć zabrania głosu.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

MOWA CIAŁA

DOTYK: (ciekawostka)

Kiedy ujawniamy informacje na temat wewnętrznych stanów, np. opowiadamy o swoich przeżyciach, wówczas najczęściej dotykamy lewej strony naszego ciała. Kiedy natomiast doświadczamy obawy w związku z nawiązaniem kontaktu z nową osobą, najczęściej dotykamy prawej części naszego ciała.)

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

MOWA CIAŁA

POZYCJA CIAŁA:

Sposób siedzenia czy stania ujawnia informacje nt. naszego samopoczucia. Jednym z komunikatów emitowanych przez postawę ciała jest stan napięcia psychicznego. Świadczą o nim znaki statyczne (stopy ściśle przylegające do siebie, ręce przyciśnięte do ciała, zaciśnięte dłonie) oraz kinetyczne (ciągłe poruszanie stopami, rękami, kręcenie głową). Za pomocą postawy ciała komunikujemy również nasze nastawienie wobec rozmówcy. Bezpośrednie ustawienie ciała ułatwiające kontakt wzrokowy, wychylenie ciała do przodu, dotykanie jest wyrazem pozytywnego nastawienia do rozmówcy. Wyrazem sympatii dla rozmówcy jest podobna/lustrzana pozycja ciała.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

MOWA CIAŁA

ZACHOWANIE PRZESTRZENNE:

Wyróżnia się cztery strefy używane przez nas nieświadomie podczas interakcji z innymi ludźmi. Są to:

- strefa intymna (0-45cm),
- strefa osobista (45-120 cm),
- strefa społeczna (1,2-3,6 m),
- strefa publiczna (3,6-6m).

Bliskość przestrzenna jest wskaźnikiem lubienia, sympatii. Im mniejszy dystans, tym bliższa relacja.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

MOWA CIAŁA

UBIÓR:

- Przekazuje wiadomość o tym, jak postrzegamy samych siebie. Ubranie stanowi wizytówkę każdego z nas i w dużym stopniu wpływa na to, jak jesteśmy odbierani przez otoczenie.
- Zupełnie inaczej będzie postrzegany mężczyzna ubrany w garnitur niż ten sam odziany w podarte dzinsy. Podobnie kobieta ubrana w garsonkę w porównaniu ze strojem - powiedzmy znacznie swobodniejszym czy wręcz wyzywającym.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA MITY

MIT 1: Mowa ciała to język

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

MITY

MIT 1: Mowa ciała to język

- Mowa ciała **nie** jest językiem. Wykształciła się znacznie wcześniej i posiada większą moc niż sam język, wykraczając poza słowa i symbole,
- **Języki** są systemami arbitralnych symboli określających przedmioty, zdarzenia, procesy i związki.
- Przykładami języków są: języki naturalne (np. polski, angielski, hiszpański), języki migowe, języki komputerowe (np. Pascal, C++), matematyka (liczby są uniwersalnym językiem), flagi (np. wykorzystywane przez marynarkę wojenną), alfabet Morse'a, nuty.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczności Obywatelskich

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

MITY

MIT 1: Mowa ciała to język cd.

- Aby zrozumieć którykolwiek z powyższych języków, należy znać odpowiedni kod. Ważny jest arbitralny związek pomiędzy słowem a jego znaczeniem.
- W wypadku mowy ciała nie można dokładnie sprecyzować i zdefiniować znaczenia konkretnych ruchów.

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

MITY

MIT 2: Można bez problemu rozszyfrować człowieka po mowie ciała.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

MITY

MIT 2: Można bez problemu rozszyfrować człowieka po mowie ciała.

- “Język” ciała nie ma jasno sprecyzowanych definicji słownikowych.
- Jest w przeważającym stopniu analogowy - oparty na obrazach. Oznacza to, że przesyła informacje bezpośrednio, naturalnie i w sposób ciągły.
- Jest bardzo niejednoznaczny i nieprecyzyjny.
- Aby zrozumieć mowę ciała, należy szukać wzorców, a nie dokładnych odpowiedników.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centralny Receptor Społeczności Obywatelskiej

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

MITY

MIT 3: Można się nie komunikować.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

MITY

MIT 3: Można się nie komunikować.

- Nie można się nie komunikować.
- Przekazywanie komunikatów może następować zamierzenie lub niezamierzenie.
- Mimika, gestykulacja, sposób chodzenia, wzrost, kondycja, styl ubierania to tylko niektóre ze sposobów komunikacji.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA MITY

MIT 4: Przekazy zawsze oznaczają coś konkretnego.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

MITY

MIT 4: Przekazy zawsze oznaczają coś konkretnego.

- To ludzie, a nie przekazy mają znaczenie. Komunikat wysłany nie zawsze równa się komunikatowi odebranemu.
- Przekazy są tylko nośnikami znaczenia, a same znaczenia znajdują się w głowach ludzi.
- Mowa ciała pełni wyłącznie funkcję reprezentatywną i symboliczną.
- Aby odpowiednio ją zrozumieć, niezbędna jest obecność kontekstu, który mówi nam, w jaki sposób odebrać przekaz.
- Mowa ciała jest też kontekstem dla innych przekazów (np. komunikacji werbalnej).

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

POTAKIWANIE I PRZECZENIE

- Większość podstawowych gestów jest taka sama na całym świecie.
- Ludzie uśmiechają się, gdy są szczęśliwi i marszczą brwi lub rzucają groźne spojrzenia, gdy są smutni albo źli.
- Skiniecie głową jest prawie wszędzie używane jako potwierdzenie lub zgoda.
- Podobnie uniwersalne jest potrząśnięcie głową na znak niezgody, które jest prawdopodobnie gestem wykształconym już w wieku niemowlęcym.
- Kiedy niemowlę nie chce więcej mleka, odwraca głowę od piersi matki. Kiedy nieco starsze dziecko nie chce już więcej jeść, potrząsa głową na boki, by utrudnić rodzicom dalsze próby karmienia. Jednocześnie szybko uczy się, że gest ten oznacza niezgodę lub negatywne nastawienie.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

SEKRET UDANEJ KONWERSACJI

1. NIE NARZUCAJ OPINII

Jeśli chcesz podzielić się swoją opinią nt. jakiegoś wydarzenia lub osoby, to staraj się zachować neutralność zarówno w języku jak i sposobie wypowiedzi.

Stwierdzenie: „Ale to jest głupie, prawda?” zamyka przestrzeń do dyskusji i odbiorcy mogą albo się zgodzić z tym zdaniem, albo nie, co oznacza konfrontację.

Źle: „Jest kryzys, jest źle, to są wykresy. Co o tym sądzicie?”

Dobrze: „To są wykresy. Co o tym sądzicie?”

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

SEKRET UDANEJ KONWERSACJI

2. SŁUCHAJ WĄTKÓW W KONWERSACJI

Przemyśl, co leży u podstaw tego, co mówi Twój rozmówca, jaka idea, myśl i emocja. Nie musisz być ekspertem w temacie swojego rozmówcy ale możesz dociec jego motywu by lepiej go poznać o otworzyć sobie ścieżkę w głębszą konwersację.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

SEKRET UDANEJ KONWERSACJI

3. ZADAWAJ PYTANIA

A jak Ty sądzisz?

Jaka jest Twoja opinia?

Spotkałeś się z czymś podobnym?

Jeśli Twój rozmówca nie zna się na poruszonej przez Ciebie tematyce, to daj mu się wykazać i wyrazić swoją opinię. Rozmowa to dialog co najmniej dwóch osób i trzeba zadbać o ich w miarę równomierne zaangażowanie w konwersację.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczności Obywatelskich

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

SEKRET UDANEJ KONWERSACJI

4. PYTAJ O RZECZY, KTÓRE MAJĄ ZNACZENIE

Unikaj wymiany zdań dotyczących tylko suchych faktów. Nie pytany nie opowiadaj drobiazgowo o szczegółach jakiegoś zagadnienia. Mów o emocjach, swoim stosunku do sprawy, jakie to ma dla Ciebie znaczenie. Nie odbiegaj od tematyki rozmowy i zadawaj pytania adekwatne do tematu. Poruszaj zagadnienia, które „popychają” rozmowę do przodu. Unikaj tematów nie wnoszących nic do dyskusji. Rozmowa ma do czegoś nas doprowadzić.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

SEKRET UDANEJ KONWERSACJI

5. OKAŻ DELIKATNOŚĆ I TROSKĘ

W rozmowie bądź szczerzy i prawdziwy. Okaż przejęcie i troskę o czyjeś emocje i samopoczucie. Wszyscy mamy jakieś problemy i łatwo utożsamiamy się z niepowodzeniem innych. To daje nam poczucie, że wspólnie walczymy z podobnymi przeciwnościami losu. Nie mów za dużo o swoich sukcesach i osiągnięciach (to wzbudza brak zaufania).

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczności Obywatelskich

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

GRUPA

Grupa jest to zbiór trzech lub więcej osób, którzy spełniają następujące warunki:

- pomiędzy tymi osobami zachodzi bezpośrednia interakcja,
- mają wspólny cel,
- w zbiorze tym obowiązują pewne normy zachowania,
- w zbiorze tym istnieje pewna struktura ról,
- członkowie tego zbioru mają świadomość faktu, że stanowią odrębną w stosunku do innych grupę.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

GRUPA

Jeżeli chodzi o górną granicę, to jest ona również wyznaczana przez możliwości komunikacyjne członków grupy. W życiu codziennym często istnieją bardzo liczne grupy. W pracy treningowej, bądź terapeutycznej optymalna liczebność grupy waha się między 10-15 osób. Jest to dość mała grupa, jednak zapewnia ona optymalne warunki do pracy nad rozwojem osobistym, ze względu na możliwość komunikowania się wszystkich członków. Szkolenia prowadzi się zazwyczaj w trochę większych grupach ok. 20 – 25 osobowych, która nie wpływa jeszcze znacząco na jakość kształcenia. Jedno jest pewne, **wraz ze wzrostem liczby uczestników zmniejsza się czas i przestrzeń dla każdego uczestnika, co wpływa na jakość i efekt pracy grupowej.**

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

GRUPA

Norma grupowa to określony wzorzec zachowania, którym kierują się uczestnicy podejmując aktywność. W pracy trenerskiej już na początku zajęć grupa spisując zasady w kontrakcie określa tzw. normy formalne. Głównie skupiają się one w obrębie zasad tzw. dobrej komunikacji i dyskrecji. Kontrakt ma być fundamentem dla budowania poczucia bezpieczeństwa w grupie, sprzyjającemu większej otwartości i aktywności uczestników. **Często o kontrakcie mówi się w kategoriach „profilaktyki oporu” w grupie.** Formułowanie zasad pracy przez całą grupę powoduje rozłożenie odpowiedzialności za ustalanie reguł, co motywuje do ich przestrzegania, ale daje również poczucie wpływu na to co będzie działo się w trakcie pracy.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

GRUPA

Kolejnym elementem kształtującym charakter grupy są ujawniane w aktywności role grupowe.

Role grupowe to charakterystyczne sposoby zachowania osób będących wypadkową oczekiwań innych uczestników wobec nich oraz ich osobowości członków. Często są lepiej widoczne dla innych członków grupy, co wynika z faktu iż bardzo często podejmowane są nieświadomie. W zbiorze ról grupowych wyodrębnia się ważna podgrupa jaką są role liderskie. Lider grupy jest osobą, która ma istotny wpływ na przebieg procesu grupowego. Określono trzy sposoby w jaki wpływ jest osiągany.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczności Obywatelskich

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

ROLE GRUPOWE

Lider Aktywny, tzw. aktywista. Jedna z pierwszych ról leaderskich jaka wyodrębnia się w procesie tworzenia się grupy. Jest to osoba, która podejmuje starania w kierunku zorganizowania grupy. Może proponować działania, rozdzielać zadania. Jednak jego aktywność jest nastawiona tylko na aktywizację grupy, tak by coś się działo. Zdarza się, że staje w opozycji do trenera, zwłaszcza jeżeli jest on pasywny. Lider aktywny prowadzi grupę zazwyczaj przez krótki czas. Gdy jego działania przestają być postrzegane przez uczestników jako wystarczające, zostaje on odsunięty od władzy.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centralny Receptor Społeczności Obywatelskiej

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

ROLE GRUPOWE

Lider Navigator – Lider prowadzący grupę, zorientowany na jej cel i prowadzenie grupy do niego. Często to on stara się ogarnąć chaotyczne działania Lidera Aktywnego. Lider Navigator to osoba, która potrafi popatrzeć na sytuację z boku, z dystansu. Jest autonomiczny i niezależny.

Lider Emocjonalny – osoba przyjmująca rolę Lidera Emocjonalnego jest przede wszystkim wrażliwa na nastrój emocjonalny grupy. Potrafi adekwatnie rozpoznać i nazwać uczucia. Zabiega o bliskość emocjonalną w grupie. Jego rola wyraża się często w próbach uświadomienia innym, jakie są uczucia, emocje któregoś z członków grupy.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

ROLE GRUPOWE

Inne role, które często pojawiają się w grupach:

Szara eminencja – rola, bardzo podobna do roli lidera. Pełniąc ją osoba chce mieć wpływ na sytuację w grupie, jednak stara się go osiągnąć niejawnie. Zazwyczaj „towarzyszy” liderowi w grupie, doradzając mu lub próbując wpłynąć na jego działania.

Błazen – bardzo ważna rola, zwłaszcza na początku istnienia grupy. Śmiechem, żartem rozładowuje napięcie, które towarzyszy temu etapowi. Na dalszym etapie rozwoju grupy, gdy ta zaczyna zajmować się poważnymi działaniami, zachowania błazna mogą budzić agresję. Jego rola może przeistoczyć się w rolę kozła ofiarnego.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centralny Receptor Społeczności Obywatelskiej

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

ROLE GRUPOWE

Kozioł ofiarny – to osoba, która nie chce lub nie potrafi podporządkować się ważnej normie grupowej przez co wzbudza agresję uczestników oraz bywa obiektem jej rozładowania. Skupia bardzo często uwagę grupy. Słabo się broni, a działania mające na celu przypodobanie się grupie jeszcze bardziej wzmagają agresję. Rola kozła ofiarnego bardzo często przypada „obalonemu” liderowi aktywiście. Kozioł ofiarny może być w końcu zaakceptowany, może też być pomijany w istotnych aktywnościach grupy. Zdarzają się również sytuacje, gdy rola kozła ofiarnego nie jest potrzebna w grupie. Ma to miejsce w momencie, gdy w grupie zostaje wytworzona norma akceptacji odmienności.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

ROLE GRUPOWE

Sumienie grupy – osoba, której rola polega na interweniowaniu, gdy grupa zbyt agresywnie reaguje stosunku do jakiegoś uczestnika. Często ujmuje się za kozłem ofiarnym.

Kamikadze – osoba wcielająca się w rolę kamikadze radykalnie realizuje normę otwartości. Szybko, bo jeszcze gdy wszyscy zaczynają się poznawać i oswajać z atmosferą grupy, zaczyna opowiadać o własnym życiu, trudnościach, intymnych szczegółach. Niegotowi na to uczestnicy czują w tej sytuacji zażenowanie, czasem nawet złość. Rola kamikadze, podobnie jak błazna może przeistoczyć się w rolę kozła ofiarnego.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

ROLE GRUPOWE

Dobry uczeń – osoba ta skupia się na odczytywaniu intencji trenera lub lidera grupy, stara się starannie do nich dostosować i zachęcić do tego innych.

Osoba wspierająca trenera – nie koniecznie dobry uczeń. W momencie ataku na trenera wyraża głośno i wprost swoje zrozumienie i solidarność z nim.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

ROLE GRUPOWE

Inne role:

- **Outsider** - osoby, które budzą niepokój grupy – pozostaje na uboczu; początkowo grupa poświęca mu czas, jeśli to nie skutkuje jest izolowany, odrzucany przez grupę;
- **Wyraziciel nastrojów grupowych** – odbiera przeżywane przez grupę emocje, wyraża je niewerbalnie lub werbalnie;
- **Stabilizator emocji grupowych** – potrafi interpretować wydarzenia w grupie, nadaje im znaczenie;
- **Dziecko grupowe** – pod ochroną pozostałych, może występować pod dwiema postaciami:
 - **biedne dziecko** – okazuje bezradność, niezdecydowanie,
 - **szalone dziecko** – może demonstrować zachowania rebelianckie, zyskuje sympatię, bo zastępczo ujawnia nieaprobowane przez innych pragnienia;

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020

FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

ROLE GRUPOWE

Inne role:

- **Dobra mama (kochany wujaszek)** – inni oczekują wsparcia od tej osoby, może mieć kłopoty z ustanawianiem granic;
- **Bard grupowy (filozof grupowy)** – osoba wrażliwa na nastrój grupy, metaforycznie ujmuje sens wydarzeń w grupie, poszukuje sensu egzystencjalnego;
- **Opozycjonista** – kwestionuje decyzje grupy i terapeuty, uruchamia krytyczne myślenie na temat reguł i norm.

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

ROLE GRUPOWE – wg BELBINA

Teoria ról zespołowych wg Belbina

Wyróżnia się 9 charakterystycznych ról zespołowych obejmujących różnorodność funkcjonowania osób w zespołach. Rola to połączenie w jednym pojęciu dominujących cech charakteru i sposobu zachowywania się jednostki. Te dwa czynniki determinują to, jak tworzą się relacje i jak przebiegają interakcje między ludźmi.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

ROLE GRUPOWE – wg BELBINA

Naturalny lider – sprawuje pieczę i kontrolę nad sposobem, w jaki grupa stara się osiągać cele. Potrafi efektywnie wykorzystać zasoby zespołu; rozpoznaje gdzie są zalety, a gdzie słabości grupy; potrafi wykorzystać potencjał indywidualny każdego pracownika.

Cechy: zrównoważony, dominujący. Charakteryzuje go raczej zdrowy rozsądek niż rozważania intelektualne, w kierowaniu nie jest agresywny.

Człowiek akcji – kształtuje sposób, w jaki wykorzystany zostanie wysiłek grupy; kieruje swoją uwagę bezpośrednio na ustalanie celów i priorytetów; pragnie wywierać wpływ na kształt dyskusji grupowej.

Cechy: niespokojny, dominujący, impulsywny, łatwo się irytuje. Chce szybko widzieć rezultaty. Rywalizuje i bywa arogancki, ale dzięki niemu „coś się rzeczywiście dzieje”.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020

FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczności Obywatelskich

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

ROLE GRUPOWE – wg BELBINA

Praktyczny organizator – zamienia koncepcje w praktyczne działanie i realizuje Uzgodnione plany w sposób systematyczny i efektywny.

Cechy: zrównoważony i zdyscyplinowany. Dzięki niemu następuje praktyczne wdrożenie projektów w życie. Pragnie konkretów, nie lubi zmienności planów.

Siewca (człowiek idei) – wysuwa nowe pomysły i strategie. Próbuje „przebijać się” ze swoją wizją przez grupowe podejście do problemu na zasadzie konfrontacji. Cechy: dominujący, inteligentny. Może „gubić” szczegóły i robić błędy, a także krytykować pomysły innych. Im większy problem, tym większe wyzwanie, żeby go rozwiązać. Uważa, że wszystkie dobre pomysły z początku wyglądają dziwnie. Roztacza aurę „geniusza”.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014–2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

ROLE GRUPOWE – wg BELBINA

Człowiek kontaktów – bada, analizuje i przytacza informacje na temat pomysłów, stanu wiedzy i działań pochodzące z zewnątrz grupy; nawiązuje kontakty zewnętrzne, które mogą być użyteczne dla zespołu; potrafi prowadzić niezbędne negocjacje.

Cechy: zrównoważony, dominujący. Popiera innowacje i jest dobrym improwizatorem. Trochę cyniczny w poszukiwaniu zysku dla grupy – często mówi, że „nowe możliwości powstają w wyniku błędów innych”.

Sędzia – analizuje problem, ocenia pomysły i sugestie, dzięki czemu grupa startuje lepiej przygotowana do podjęcia ważnych decyzji.

Cechy: inteligentny, zrównoważony. Jest najbardziej obiektywny, bezstronny i niezaangażowany emocjonalnie w grupie; lubi mieć czas do namysłu, brak mu entuzjazmu, ale jego spokój pozwala na podjęcie wyważonych decyzji.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczności Obywatelskich

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

ROLE GRUPOWE – wg BELBINA

Człowiek grupy – wspiera członków grupy, podbudowuje morale zespołu, potrafi zapobiegać konfliktom, kształtuje „ducha” grupy, wzmacnia współpracę i lepszą komunikację, jest lojalny wobec zespołu. Cechy: zrównoważony, niskie pragnienie dominacji i rywalizacji, zdolność empatii, nie lubi konfrontacji. Może jego wkład nie jest wyraźny, ale nieoceniona jest jego lojalność i oddanie grupie.

Perfekcjonista – nastawiony na konkretny efekt – na zakończenie zadania w określonym czasie i zapewnienie mu jak najwyższego standardu wykonania; może być trudny w kontaktach ze względu na to, że jest wrogiem przypadku i grzęźnie w szczegółach, które nie są najważniejsze dla zakończenia zadania, ale zawsze jest świadom celu.

Cechy: niespokojny, napięty, zdyscyplinowany.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centralny Receptor Społeczności Obywatelskiej

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

ROLE GRUPOWE – wg BELBINA

Specjalista

Często zajmuje się wąskim odcinkiem pracy. Skupia się na szczegółach technicznych. Wykazuje duże poświęcenie w realizowaniu zadań. Nastawiony na konkretny cel, zaangażowany, „samonapędzający się”.

Ma wiedzę i umiejętności, które mogą być rzadkie i cenne. Może pomijać obraz całości, koncentrując się na wąskim przedmiocie własnych działań. Może czuć się w zespole konsultantem w danej dziedzinie.

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

KREATYWNE MYŚLENIE

CO TO JEST KREATYWNE MYŚLENIE?

Kreatywność to fantazyjny i swobodny sposób myślenia i działania, prowadzący do nowych pomysłów i użytecznych produktów. Do innowacji dochodzi się albo przez wymyślanie zupełnie nowych rzeczy, albo przez zastosowanie innych układów rzeczy wcześniej już znanych. Kreatywność może przejawiać się w każdej dziedzinie - nie tylko w sztuce i nauce, lecz także w biznesie, polityce, dziennikarstwie, sporcie, medycynie, technice, przyrządzaniu potraw, uprawie ogródka czy urządzaniu mieszkania.

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

KREATYWNE MYŚLENIE

CO WPŁYWA NA KREATYWNOŚĆ?

- dziedziczność,
- atmosfera dzieciństwa (zabawki, bajki),
- wpływ szkoły i środowiska,
- autonomia w pracy,
- potencjał zespołu.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

KREATYWNE MYŚLENIE

NAJPOPULARNIEJSZE TECHNIKI TWÓRCZEGO MYŚLENIA

- burza mózgów
- mapy myśli
- sześć kapeluszy
- metaplan
- technika kruszenia

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

KREATYWNE MYŚLENIE

BURZA MÓZGÓW - jest jedną z najbardziej znanych zespołowych technik rozwiązywania problemów. W burzy mózgów obowiązują dwie podstawowe dyrektywy:

- odroczone wartościowanie,
- jakość poprzez ilość.

Pierwsza z nich oznacza oddzielenie etapu wymyślania rozwiązań od etapu ich oceny. Aby nie krępować swobodnej gry wyobraźni, w fazie poszukiwania idei wszelka ocena, a zwłaszcza krytyka zgłaszanych pomysłów jest zabroniona.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczności Obywatelskich

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

KREATYWNE MYŚLENIE

BURZA MÓZGÓW cd.

Dąży się do zgromadzenia jak największej ich liczby, zakładając, że wśród wielu na pewno znajdzie się kilka wartościowych, zasługujących na dalszą obróbkę. I to właśnie jest istotą drugiej dyrektywy (jakość poprzez ilość). Pomysłów nie należy krytykować, ale można i trzeba podchwytывать je, ulepszać, łączyć jedne z drugimi.

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

KREATYWNE MYŚLENIE

Sesja burzy mózgów składa się z czterech etapów:

- postawienie problemu,
 - przedefiniowanie problemu,
 - właściwa burza mózgów,
 - ocena propozycji.
- Centralnym punktem sesji jest etap trzeci, na którym szczególnie ważne jest przestrzeganie reguł organizacyjnych.
 - W jednym czasie mówi tylko jedna osoba. Możliwa moderacja.
 - Jednorazowo można zgłaszać jeden pomysł. Pomysły zapisywane są na widocznych planszach.

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

KREATYWNE MYŚLENIE

- Pilnuje się, aby na tym etapie nie krytykować żadnej propozycji, ale pożądane jest nawiązywanie do tego, co zostało zgłoszone, dlatego w pierwszej kolejności udziela się głosu tym, którzy chcą zgłaszać tzw. replikę, czyli wypowiedź nawiązującą do poprzedniej.
- Należy zapewnić odpowiednie tempo, dynamikę i twórczą atmosferę
- Po trzecim etapie można zrobić przerwę, podczas której następuje pogrupowanie pomysłów i uzgodnienie kryteriów ich oceny. Po przerwie propozycje są oceniane i podsumowuje się wyniki sesji. Najlepsze pomysły przekazywane są do dalszej obróbki i wdrożenia.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centralny Receptor Społeczności Obywatelskiej

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

KREATYWNE MYŚLENIE

Technika kruszenia – inaczej nazywana odwróconą burzą mózgów (ang. reverse brainstorming). Metoda ta działa na podobnej zasadzie, co burza mózgów, jednak zamiast podawać pomysły na rozwiązania problemu, udzielamy odpowiedzi, co należy zrobić, by ten problem powstał lub się pogłębił. Posługiwanie się tą techniką pozwala na analizę problemu z innego punktu widzenia oraz ułatwia poszukiwania alternatywnych rozwiązań rzeczywistych celów, które chcemy osiągnąć. Po przeprowadzonej odwróconej burzy mózgów należy określić, co należy zrobić, by uniknąć powstania problemów, ich zaostżenia, a także zrealizować właściwe cele.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

KREATYWNE MYŚLENIE

Philips 66 – metoda zwana również dyskusją 66 lub buzz session; odmiana burzy mózgów opracowana przez L.D. Philipsa. Polega na podzieleniu zespołu ludzi na grupy 6 osób, które będą pracować nad pomysłami i rozwiązaniami przez 6 minut. Po tym czasie grupy przedstawiają swoje wyniki i proces opracowywania pomysłów jest powtarzany jeszcze kilka razy, z uwzględnieniem i rozwinięciem pomysłów opracowanych wcześniej przez inne grupy. Pozwala to na stopniowe wyszukiwanie najlepszych i najbardziej trafnych rozwiązań.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

KREATYWNE MYŚLENIE

MAPY MYŚLI - to kilkunastoletnia technika, która pobudza w niespotykany dotąd sposób obie półkule mózgu.

Lewa półkula odpowiada za: słowa, logikę, liczby, hierarchię, linearność, analizę zbiorów. Możemy więc nazwać ją "techniczną" lub "logiczną".

Prawa półkula odpowiada za: rytm, świadomość przestrzeni, Gestalt, czyli obraz całości, wyobrażnię, marzenia, postrzeganie kolorów, postrzeganie rozmiarów. Możemy więc nazwać ją "twórczą", "artystyczną".

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczności Obywatelskich

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

KREATYWNE MYŚLENIE

W dzieciństwie korzystałeś najpierw z prawej półkuli. Gdy nauczono Cię liczyć i myśleć logicznie, przez jakiś czas używałeś obu półkul. Potem najczęściej, z różnych powodów, skutecznie ograniczałeś aktywność półkuli twórczej.

Tony Buzan, twórca Map myśli, w swojej teorii opiera się na dwóch faktach:

- pojemność ludzkiej pamięci i zdolności analityczne mózgu są nieograniczone,
- dostęp do pokładów Twojej pamięci umożliwiają słowa klucze, które pojawiają się w pewnym kontekście skojarzeniowym.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

KREATYWNE MYŚLENIE

SŁOWA KLUCZE

Słowa klucze same w sobie są skojarzeniami. Wywołują one reakcję łańcuchową następnych skojarzeń, która u dorosłego człowieka mogłaby nigdy się nie skończyć. I co ciekawe, każdy człowiek generuje zupełnie unikatową reakcję łańcuchową w swoim umyśle. Podczas korzystania z Map myśli umysł jest uwolniony od ograniczeń i może spokojnie porządkować zakumulowane dane, co prowadzi do narodzin nowatorskich pomysłów.

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

KREATYWNE MYŚLENIE

PODSTAWOWE PRAWA MAP MYŚLI

1. Zawsze zaczynaj od obrazka tematu na środku kartki. Użyj do jego namalowania przynajmniej 3 kolorów.
2. Używaj obrazków, symboli, kodów i skalowania do wyrażania pojęć.
3. Nadawaj wartość słowom, zapisując je dużymi lub małymi literami.
4. Na jednej linii tylko jedno słowo/ grafika.
5. Linie muszą wychodzić ze środkowego obrazka i być ze sobą połączone. Im dalej od centrum, tym cieńsze linie ponieważ im dalej od centrum, tym bardziej szczegółowe zagadnienia.

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

KREATYWNE MYŚLENIE

PODSTAWOWE PRAWA MAP MYŚLI cd.

6. Rysuj linie tej samej długości co słowo/ grafika.
7. Używaj kolorów - według własnego uznania.
8. Wykreuj swój własny styl tworzenia Map Myśli.
9. Wyróżniaj i zaznaczaj asocjacje jednego elementu z drugim.
10. Aby Twoje Mapy Myśli były przejrzyste, używaj promienistej hierarchii, numeruj.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

KREATYWNE MYŚLENIE

JAK TWORZYĆ MAPY MYŚLI?

1. Obróć poziomo białą kartkę formatu A4 albo najlepiej A3.
2. Zbierz w jednym miejscu wszystkie flamastry i kredki, które mógłbyś użyć.
3. Wybierz temat nowej Mapy Myśli.
4. Zbierz wszystkie potrzebne Ci materiały.
5. Na środku narysuj obraz przedstawiający temat mapy. Buzan radzi, aby miał 6 (A4) lub 10 (A3) centymetrów wysokości i szerokości.
6. Postaraj się, aby obraz zwracał uwagę i za każdym razem wywoływał odpowiednie skojarzenia.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centralny Receptor Społeczności Obywatelskiej

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

KREATYWNE MYŚLENIE

JAK TWORZYĆ MAPY MYŚLI? Cd.

7. Linie od najgrubszych przy centrum rób coraz cieńsze. Nie korzystaj z linijek. Linie powinny wyglądać jak macki ośmiornicy. Najbliżej centrum umieść najbardziej ogólne określenia i, oddalając się od głównego obrazka, przechodzą do szczegółów.

8. Używaj obrazków, gdzie tylko jest to możliwe. Pamiętaj, że obraz wart jest tysiąca słów.

9. Linie rysuj tej samej długości co słowo/ grafika.

10. Używaj kolorów - według własnego uznania.

11. Zapisz **WSZYSTKIE** pomysły - swoje i innych. Następnie zreorganizuj mapę, aby była bardziej przejrzysta i ładniejsza.

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

KREATYWNE MYŚLENIE

Kwiat lotosu – wariant techniki mapy myśli, pozwalający na tworzenie wielu rozwiązań dla jednego problemu. Metoda ta została opracowana przez Yasuno Matsumurę. Polega na umieszczeniu w kole na środku kartki problemu i dopisywaniu możliwych rozwiązań w kołach, przylegających do centralnego. Do nowych kół należy dorysować kolejne, zawierające rozwiązania i pomysły podobne do tych poprzednich, będące ich wynikową. Na koniec pracy powstaje „siatka” zawierająca różne rozwiązania i spojrzenia na problem. Technika ta pozwala na generowanie nowych pomysłów, w szczególności w przypadku utkwienia w martwym punkcie.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

KREATYWNE MYŚLENIE

SZEŚĆ KAPELUSZY - Ta technika, opracowana przez Edwarda de Bono, bywa stosowana zarówno na posiedzeniach zarządów poważnych korporacji, jak i podczas lekcji. Poszukując rozwiązania problemu, uczestnicy sesji umawiają się, że każdy z nich będzie miał na głowie kapelusz w innym kolorze. Oczywiście nie jest ważne, czy dana osoba naprawdę włoży kapelusz, czy tylko wyobrazi sobie, że ma go na głowie. Ważne jest, aby właściwie odegrała przypisaną jej rolę określoną kolorem myślowego kapelusza. Dyskutowanie w myślowych kapeluszach pozwala zachować różne podejścia do problemu, uwzględnić różne punkty widzenia, a dokładnie przyjrzeć się pomysłom, wykryć zarówno ich mocne, jak i słabe strony.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

KREATYWNE MYŚLENIE

Kapelusze i odpowiadające im role:

- kapelusz **zielony** - postawa twórcza, wymyślanie możliwości, proponowanie nowych rozwiązań,
- kapelusz **żółty** - programowy entuzjazm, dostrzeganie zalet zgłaszanych pomysłów i korzyści, jakie one mogą przynieść,
- kapelusz **czarny** - rola „dyżurnego pesymisty”, szukanie przysłowiowej dziury w całym, czyli odkrywanie i sygnalizowanie słabych stron pomysłów, zagrożeń, możliwości wpadki, plajty, straty,

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centralny Receptor Społecznej Ochrony Praw

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

KREATYWNE MYŚLENIE

Kapelusze i odpowiadające im role: cd.

- kapelusz **czzerwony** - spontaniczne wyrażanie emocji wzbudzanych przez prezentowane pomysły, kierowanie się przeczuciem, intuicją,
- kapelusz **biały** - rola bezstronnego sędziego przypominającego obiektywne informacje, dane, liczby, fakty,
- kapelusz **niebieski** - rola organizatora porządkującego grupowy proces myślenia, czuwanie nad planem i procedurą.

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

KREATYWNE MYŚLENIE

Metoda 635 (Brainwriting) – technika szukania pomysłów i rozwiązań, polegająca na ich zapisywaniu, w przeciwieństwie do burzy mózgów, gdzie odpowiedzi są wygłaszane. Autorem metody z 1968 jest Bernd Rorbach. Liczbę 635 tworzą cyfry odpowiadające za ilość poszczególnych czynników, jakie trzeba uwzględnić pracując tą metodą.

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

KREATYWNE MYŚLENIE

Metoda 635 (Brainwriting) cd.

- 6 oznacza, że w procesie brainwritingu musi wziąć udział 6 osób.
- Każda z nich powinna wymyśleć 3 rozwiązania w czasie nie dłuższym niż 5 minut i zapisać je na kartce.
- Kartki są obiegowe, a więc każdy ma wgląd do zapisanych treści.
- Każda osoba powinna wypełnić trzema odpowiedziami 6 kartek. W ostatecznym wyniku daje to 6 osób x 6 kartek x 3 rozwiązania, czyli 108 rozwiązań/pomysłów.

Metoda 635 może mieć bardzo szerokie zastosowanie, zarówno w biznesie jak i nauce.

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczności Obywatelskich

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

KREATYWNE MYŚLENIE

Metaplan – metoda prowadzenia dyskusji, mającej na celu znalezienie rozwiązań problemów. Polega na tworzeniu treści wizualnych, które ją obrazują. Przy opracowywaniu takiej grafiki można wspomóc się pytaniami:

1. Jak jest?
2. Jak powinno być?
3. Dlaczego nie jest tak, jak powinno być?
4. Wnioski (co należy zrobić, żeby było tak, jak powinno być)

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczności Obywatelskich

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA WOLONTARIATU

Omówione źródła nie finansują „wolontariatu” jako takiego. Są to źródła finansowania różnych projektów realizowanych przez NGO i jednostki administracji publicznej.

3 główne kategorie źródła finansowania wolontariatu:

- Publiczne
- Prywatne
- Społeczne

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA WOLONTARIATU

Źródła finansowania Publiczne

- Publiczne Centralne:
 - a) programy rządowe, np.
 - Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (FIO)
 - Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020 (ASOS)
 - b) programy ministerialne (np. MKIDN, NCK, PFRON, UE, EOG)
- Publiczne samorządowe (Jednostki Samorządu Terytorialnego)
 - a) województwo (Urzędy Marszałkowskie)
 - b) powiat, (Starostwa Powiatowe)
 - c) miasto n. p. powiatu, (Urzędy Miast)
 - d) gmina (Urzędy Gmin)

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014–2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA WOLONTARIATU

Dotacje prywatne

1. **SENIORZYWAKCJI** – Polsko Amerykańska Fundacja Wolności, Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „E₂” <http://www.seniorzywakcji.pl//>
 2. **FUNDACJA WSPOMAGANIA WSI**
<http://www.fundacjawspomaganiawsi.pl/index.php/component/k2/itemlist/category/3>
 3. **AKADEMIA ROZWOJUFILANTROPII WPOLSCE** np. Program Działaj lokalnie
<http://www.filantropia.org.pl/>
 4. **POLSKA FUNDACJA DZIECI I MŁODZIEŻY**, np. Program Świetlica – moje miejsce,
 5. **PROGRAM RÓWNAĆ SZANSE** – Polsko Amerykańska Fundacja Wolności oraz Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży <http://www.rownacszanse.pl/>
 6. **PROGRAMY PAFW** (Polsko Amerykańska Fundacja Wolności) www.pafw.pl
- Działaj lokalnie: www.dzialajlokalnie.pl

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014–2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA WOLONTARIATU

Dotacje prywatne cd...

7. FUNDACJA IM. STEFANA BATOREGO -programy dotacyjne

http://www.batory.org.pl/programy_dotacyjne/demokracja_w_dzialaniu_1/zasady_przyznawania_dotacji_1255

8. FUNDACJA ORANGE –Akademia Orange, Pracownia Orange <http://www.fundacja.orange.pl/>

9. Fundacja Dzieci Niczyje – konkurs grantowy „Bezpieczne dzieciństwo”

<https://programgrantowy.fdn.pl/>

10. Fundacja Kronenberga przy Citi Handlowy - <http://www.citibank.pl/poland/kronenberg/polish/>

11. Fundacja PZU - <http://fundacjapzu.pl/275.html>

12. Fundacja KGHM Polska Miedź - <http://fundajakghm.pl/dla>

instytucji;jsessionId=327F4A5148C760B847C80FF0D31A623C

13. Fundacja BZWBK - <http://fundacja.bzwbk.pl>

14. Kulczyk Foundation - [http://kulczykfoundation.org.pl26Dotacje prywatne](http://kulczykfoundation.org.pl26Dotacje_prywatne)

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA WOLONTARIATU

Źródła finansowania Społeczne

- darowizny,
- sponsoring
- 1% podatku

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2014-2020
FIO

Projekt dofinansowany ze środków
Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich
na lata 2014-2020

PODSUMOWANIE

Praca społeczna podobna jest do innych działań, które podejmujemy w życiu codziennym. Ludzie pracują społecznie ze względu na wartości, jakie wyznają, i na to, w co wierzą, we własnym interesie, a więc potrzeby ludzkie można rozpatrywać w odniesieniu do pracy wolontarystycznej. W naszym społeczeństwie na przestrzeni ostatnich lat rozwinął się wolontariat, który stał się sposobem na włączenie społeczności w nurt życia codziennego, aktywnego współtworzenia rzeczywistości. Ostatnie statystyki mówią o 4 milionach wolontariuszy w Polsce. Jest to liczba imponująca, ale jeszcze wciąż mała. Wolontariat bowiem kształtuje człowieka, jego osobowość, otwiera serce na potrzeby tych ludzi, którzy najbardziej potrzebują pomocy.

